

ВЛИЯНИЕ НА РУСКИЯ АВАНГАРД ВЪРХУ ДИЗАЙНА НА МОДНАТА ИЛЮСТРАЦИЯ В НАЧАЛОТО НА ДВАДЕСЕТИ ВЕК

Яна Василева

Нов български университет

РЕЗЮМЕ — Настоящата статия разглежда развитието на модната илюстрация през първата половина на двадесети век. Изследвани са влиянието на руския авангард върху модния дизайн. Анализирани са примери от популярни автори публикувани в специализирани издания вдъхновени от авангарда. Анализирани са различните течения в изобразителното изкуство и тяхната проекция върху дизайна на модната илюстрация.

Ключови думи: авангард, мода, модна илюстрация, руски авангард

THE INFLUENCE OF THE RUSSIAN VANGUARD ON THE DESIGN OF FASHION ILLUSTRATION IN THE BEGINNING OF THE TWENTIETH CENTURY

Yana Stefanova Vasileva

New Bulgarian University

ABSTRACT— This article looks at the evolution of fashion illustration in the first half of the twentieth century. The influence of the Russian avant-garde on fashion design is investigated. Examples from popular authors published in avant-garde-inspired specialist editions are analyzed. The various trends in the visual arts and their projection on the design of the fashion illustration are analyzed.

Keywords: avant-garde, fashion, fashion illustration, avant-garde, russian avant-garde

ВЪВЕДЕНИЕ

В началото на двадесети век възникват и се развиват няколко течения в изкуството, които дават отражение върху дизайна на модната илюстрация. Една част от тях възникнали и протекли в Европа, а в други снамерили благоприятна почва за развитие в Руската империя. Редица художници творят в областта на кубизма, кубофутуризма, орфизма като постигат невероятно изменение на формата. Някои автори работят в областта на геометричната абстракция и реализират категорична промяна в изработката на формата и силуета. Композиционите решения се променят драстично и водят до формирането на нови закони на построение на композицията. Критериите за съставяне на обемите и дизайна се трансформират. Новите постулати в живописа и скулптурата дават ясно отражение върху модата и приложната графика. През първата декада на двадесети век във Франция възникнал и се развил кубизмът, течение в изкуството дало началото на няколко различни стила. Горещо долу по същото време в Италия възникнал футуризмът, който намерил допирни точки с кубизмът, но въвел нови сюжетни линии и закони. Усещането за ускорение и движение бил основният мотив в произведенията на изкуството. Художниците насичали образът с резки диагонални линии и въвели повторение на едини и същи форми. Подходът при градацията на обектите бил взаимстван от кубизмът, но ярките цветове и диагоналите били съвършено нов елемент в дизайна. Често динамичните линии били поставяни в посока от вън на вътре с цел превръщане на наблюдателя в участник в сюжетната линия. Някои автори били повлияни и от двата стила, което довело до формирането на кубо-футуризмът. В настоящата статия фокусът е насочен към факторите повлияли върху развитието на руския авангард. Течението възникването и развитието на стила се развило силно в Италия и Руската империя като бързо се разпространило в цяла Европа. Руският авангард имал отзвук върху дизайна на дрехата и костюма и повлиял върху цялостната визия на модната илюстрация.

ИЗЛОЖЕНИЕ

През 1909-10 г. в Италия се формирало течението футуризм, което намерило някои допирни точки с кубизмът. Футуризмът води названието си от латинската дума „futurum”, която означава бъдеще. Футуристите представяли образите с по-ярки и трептящи цветове като се стремяли да изобразят идеите за движение. Често срещан мотив в картините била машината, автомила, влака. Формите били предавани с геометрична инженерна точност, която целяла да представи динамиката на модерния живот. Усещането за ускорение и движение са залегнали в построението на композицията. Основните постулати на футуристичното движение били формулирани и публикувани от поета Filippo Tommaso Emilio Marinetti, който формулирал манифеста на футуристите „Manifesto del Futurismo“ и го публикувал през 1909 г. Манифестът представял всички идеи на движението. Новата философия била споделяна от група художници, които споделяли новите идеи и ги внесли в своите творби. Младите автори започнали да създават съвсем различно изкуство, подчинено на динамиката и движението. Артистите черпели вдъхновение от кубизмът, но преработвали образа през своя светоглед. Един от най-популярните автори в областта на италианският футуризм е художникът Umberto Boccioni. Неговата скулптура озаглавена „Forme uniche della continuità nello spazio“, създадена през 1913 г. от все още е може би едно от най-емблематичните произведения на италианския футуризм. (Фиг.1) Течението се развило особено силно в Русия където намерило широко приложение в графичния дизайн, живописа, скулптурата и модата. През същата година течението намерило своето проявление в литературата и визуалните изкуства. Един от най-изтъкнатите представители на футуризма в Русия е художникът Казимир Малевич, който става особено популярен със своите динамични

композиции. Картината „Супрематистка композиция: летящ самолет“ внушава на зрителя идеята за движение. Платното било включено в изложбата „0.10: Последната футуристка изложба“ проведена в Санкт Петербург през 1915 г. Композицията е изградена от тринадесет квадрата, линии и правоъгълници, които са поставени върху чисто бял фон.(Фиг.2) Специфичното разположение на всяка геометрична фигура спрямо другата изразява идеята за полет, движение и динамика. Платното очертава рамките на руския авангард и обобщава всички идеи на движението.

Фиг.1

Фиг.2

Руският авангард се развил в границите на Руската империя в периодът обхващащ края на деветнадесети век до 1932 г., въпреки че според някои източници възникването на стила може да бъде съотнесено много по-рано към 1850 г. до 1960 г. И в двата случая авангардът се утвърдил като едно от най-мащабните течения в изкуството, което обединило в себе си няколко различни движения, които се развили самостоятелно в рамките на този времеви диапазон. Течението обобщило в себе си супрематизъм, конструктивизъм, руски футуризм, кубофутуризм, нео-примитивизъм и други самостоятелно развиващи се стилове, които възникнали и се утвърдили през този период. Руският авангард възникнал в резултат от избухването на Руската революция и политическите промени настъпили в следствие създаването на Съветският съюз. Неговата идеология била споделяна от мнозина художници, поети и писатели, които поставили началото на модерното изкуство. Идеите на авангардът се сблъскали с постулатите на нововъзникналият социалистически реализъм, който бил субсидиран от държавата.

Дизайнерката Любов Попова е един от най-ярките представители на нововъзникналото течение в изкуството. Художничката работила в областта на живописата, графиката и модата. Авторката включвала в своята работа колажна техника като комбинирала хартиени парчета в ярки цветове с артистична рисунка. В същото време художничката била повлияна от кубизмът и кубофутуризмът, което неизменно се отразило върху формирането на нейният характерен стил. Интересен елемент в нейната работа са цветните фотоизображения поместени в композициите, които допринасят за получаването на богата графична картина. Цветните геометрични правоъгълници, разположени в преден и заден план, са поставени по такъв начин, че да подкрепят стъпването на фигурата и да затварят композиционния център.(Фиг.3)

Художничката Александра Екстер е популярен представител на руския авангард, който има свое собствено излъчване и характерен стил. Тя била много продуктивен автор, който работел в областта на сценичния костюм и текстилния дизайн. В нейните разработки можем да проследим разграждането на формата и участието на геометрията в построеното на модела. Екстер поставя фигурите в много раздвижени пози, които внушават движение, динамика. Ръцете те са разположени по диагонал спрямо торса на фигурата, което допълнително подсилва усещането за ритъм. Дрехите са разпаднати на абстрактни геометрични форми: кубове, сфери, триъгълници. Обемите са изградени от начупени, разкривени форми

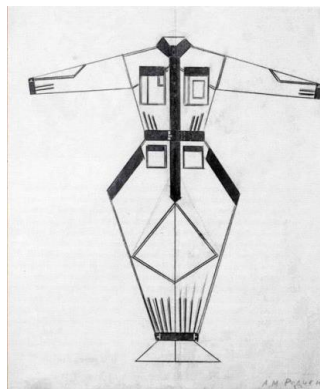
изграждащи общия силует. Цялостното впечатление, което добиваме при наблюдението на абстрактните илюстрации е като към едни механични фигури, облечени в метални конструкции. Пестеливото поставяне на светлосянка допълнително придава схематичност на силуета. Изображенията са решени в ахроматична гама. Сивият цвят, подчертава впечатлението за твърдостта на метала. Тук откриваме допирни точки с един от приомите на авангарда, който представя човека като машина. Цялостното въздействие е близко до колажа като напомня кубистичните картини на Picasso. Художничката била една от най-изтъкнатите руски авангардисти от началото на двадесети век.(Фиг.195) Модните илюстрации на дизайнерката Варвара Степанова са сред най-впечатляващите проекти създавани в духа на кубуфутуризма. Нейните модели били изведени напълно в духа на геометричните форми и представят един нестандартен поглед върху дизайнът на облеклото. Тя била автор работещ в сферата на руският конструктивизъм. В ранните си години художничката се увличала по кубизма, което силно личи в нейните проекти. В своята работа Степанова успяла да изведе елементите на облеклото в отделни геометрични форми до постигането на пълна симетрия. Спортните облекла, които тя проектирала са в пълен синхрон по отношение на конструкция и функция. Дизайнерката работила в областта на текстилният дизайн и създала редица проекти реализирани в производството. В своята работа тя се стремяла да постигне освобождаване на тялото чрез опростяване на силуета на дрехата.

Фиг.3

Фиг.4

Фиг.5

Влиянието на футуризмът било отчетено и във Франция където виждаме неговата проекция върху модната илюстрация. Художникът Charles Martin е сред малцината автори разработили модни плочи под въздействието на новото течение. През 1920 г. художникът създал няколко гравюри поместени в списанието „Modes & manières d'aujourd'hui“. В цветните гравюри могат да бъдат открити закономерностите присъщи за футуризма. В тях се откроява елементът динамика. Деформацията на формата присъства като мотив в градежа на рисунката. Ярките цветове, които авторът избрал за тонирането на илюстрациите са ограничени в пълтни черни линии. Художникът използвал белотата на листа, която противопоставил на цветните петна. Така той успял да постигне яркост и по-силно въздействие. Насичането на формите дизайнерът подчинил на своят собствен вътрешен усет. Поместването на обектите под лек ъгъл образуват диагонали, които се пресичат в центъра на композицията. Чрез тази техника художникът се е опитал да внуши усещане за движение и бързина.(Фиг.6) Творчеството на руските художници и развитието на руският конструктивизъм имали световен отзвук. Те били толкова въздействащи, че вдъхновили редица автори да работят в тази посока. Дизайнът на корицата на сп. „Harper's Bazaar“ от месец юли 1939 г. е доказателство за влиянието на руският конструктивизъм върху моната илюстрация.(Фиг.7) Нейн автор е художникът А. Cassandre, който реализирал серия плакати, корици и илюстрации вдъхновени от работата на Малевич. В композицията ясно се вижда динамиката, която се внушава от динамично разположения дамски шал, който е противопоставен на женската фигура.

Фиг.6

Фиг.7

Абстрактните илюстрации на дизайнерите от руският авангард са свидетелство за силното въздействие на художествените стилове върху дизайнът на облеклото в началото на двадесети век. Опростяването на формата и силната геометризация са базисни при съставяне на конструкцията и моделирането на силуета. Силната геометрия е основният постулат, на който бил подчинен дизайнът. Един от най-популярните представители на руския авангард е художникът Александър Родченко. Изключително въздействащите колажи на дизайнера звучат толкова съвременно, че биха могли да вдъхновят визията на билборд или банер. Особено популярна е неговата работа в областта на графичния дизайн и рекламната графика. Въздействащите плакати и диглаани са много знакови и разпознаваеми.(Фиг.8,9) В тях много ясно са използвани динамиката, движението и цвета за постигането на цялостната идея.

Фиг.8

Фиг.9

Художникът работил в най-разнообразни сфери на дизайна. Особено въздействащи са неговите скулптури и фотографии, които изпращат най-разнообразни послания. В същото време маслените платна на Родченко са много категоричен пример за специфичната стилизация, която използвали футуристите. Картината озаглавена „White circle” е може би най-запомнящата се творба на художника решена в духа на руския авангард. Платното е създадено през 1918 г. и представя специфичният стил на художника от ранното му творчество.(Фиг.10) Две години по-късно художникът рисува картината „Роботи“, която показва работници. Съвсем схематичното визуализиране на човешката фигура е изведено до метални части и сглобки. Зрителя остава с впечатлението, че наблюдава механизирани машини, които са приведени една към друга в някакъв вид комуникация.(Фиг.11) Много подобна визия имат проектите за костюми към спектакъла „Мы“, които били нарисувани през 1919 г. В тези рисунки техниката е живопис. Стилизацията на формата е още по-силна и е изведена до пълен синтез.(Фиг.12) През 1922 г. художникът създава скици, които показват

преда към колажната техника и обособяване на собствен отличителен стил. Тези свободни ескизи показват интересите на автора към дизайна на дрехата и костюма. Отново колажната техника е използвана от автора при реализацията на ескиза. Силуетните линии са изпълнени на един дъх с туш и перо. Живата линия красноречиво показва всички детайли от пръстите на ръцете до дребните цветчета в десена на дрехата. Дълбокото състояние на модела е предадено чрез черно бяла фотография, която се вмества в меката сива тоналност, в която е потопен модела.(Фиг.13)

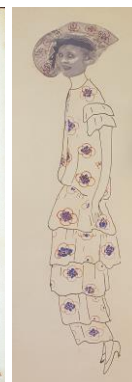
Фиг.10

Фиг.11

Фиг.12

Фиг.13

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Познаването и изследването на разнообразните стилове и течения в изкуството са обект на интерес от страна на любители и професионалисти. Интересът към даден жанр винаги може да бъде задоволен чрез проучвания на специализираната литература, но само дистанцията на времето може да позволи подробният анализ на различните произведения на изкуството. Винаги съществуват няколко гледни точки и могат да бъдат направени паралели между различните автори. Настоящата статия предоставя една по-различна гледна точка, към дефинирането и анализа на популярни автори и техните произведения от първата половина на двадесети век.

ЛИТЕРАТУРА

- Фартнг, С.(2015) Изкуството цялата история, Книгомания
 Janson, H. Janson A.(2014) История на изкуството, Елементи
 Blackman, C.(2007) 100 years of fashionillustration, Laurence King US
 Downton, D.(2010) Masters of fashion illustration, Laurence King US
 Robinson, J.(2015) The fine art of fashion illustration, Frances Lincoln Limited
 Fogg, M.(2010) Fashion illustration 1930 to 1970, Batsford
 Calahan, A.(2015) Fashion plates 150 Years of style, Yale University Press

ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ

- https://en.wikipedia.org/wiki/Russian_avant-garde/ Последен достъп 10.02.2020 г.
https://en.wikipedia.org/wiki/Aleksandra_Ekster/ Последен достъп 10.02.2020 г.
https://en.wikipedia.org/wiki/Kazimir_Malevich/ Последен достъп 10.02.2020 г.
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%8E%D0%B1%D0%BE%D0%B2_%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B0/ Последен достъп 10.02.2020 г.

https://en.wikipedia.org/wiki/Varvara_Stepanova/ Последен достъп 10.02.2020 г.

https://artchive.ru/artists/2124~Aleksandr_Mikhajlovich_Rodchenko/works/375500~Kostjum_shansonetki_dlja_spektaklja_My_nerealizovannyj/ Последен достъп 10.02.2020 г.

https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_Rodchenko/ Последен достъп 10.02.2020 г.